

1. Àrea d'identificació

1.1 Codi de referència

FP CEB (2021)

1.2 Nivell de descripció

Inventari per sèries.

1.3 Títol

Carme Elias Boada

1.4 Data/dates

Dates de creació: <1969-2022>

Predomina: <1980-1989>

1.5 Volum i suport

Pre-tractament: El fons arriba en caixes de cartró i de plàstic de mida mitjana. Part dels documents estan solts dins de la caixa, especialment la premsa i les fotografies antigues, però d'altres es troben organitzats a través de carpetes grans.

Tipologies predominants al fons: premsa; fotografies; programes de mà.

Post-tractament arxivístic:

Metres lineals: 1,65 m

Quantitat de caps: 15

Total d'unitats/sèries documentals: 345

Observacions: Sempre que ha estat possible, els documents s'han conservat dins el fons personal unificat, incloent –per la seva quantitat reduïda– negatius i diapositives. En el cas de cartells, figurins, vinyetes artístiques i documents o fotografies de gran format, es preserven en la seva col·lecció particular per motius de conservació o mida.

2. Àrea de context

2.1 Nom del/s productor/s

Carme Elias i Boada

2.2 Història dels productors /organisme

Carme Elias i Boada (Barcelona, 14 de gener de 1951) és una actriu de teatre, cinema i televisió catalana.

Estudià a l'Institut del Teatre de Barcelona a inicis dels anys setanta amb professors com Albert Boadella, Hermann Bonnin o Fabià Puigserver; més endavant, assistí també a algunes classes de la prestigiosa escola de Lee Strasberg a Nova York: l'Institut Lee Strasberg de Teatre i Cinema.

El 1974 inicià la seva carrera teatral professional amb *La señorita Julia*, d'Adolfo Marsillach. Abans havia participat en conjunts i agrupacions de teatre independent. També el 1974 va aparèixer en diverses posades en escena de la Companyia Adrià Gual. Provarà també, als setanta, el gènere musical en diferents espectacles com: *Els pispes*, de Pau Riba i Santiago Sans; *Faixes, turbants i barretines*, de Xavier Fàbregas; o *Granja animal*, la primera òpera-rock en català, de Joan Vives i Lluís Maria Ros.

El 1981 causà sensació en el paper de Marta a *Terra baixa*, d'Àngel Guimerà. El muntatge de la Companyia Enric Majó al Teatre Poliorama, amb Enric Majó i Joan Miralles, va tenir un gran èxit i es mantingué en cartell durant mesos. Amb aquest èxit van arribar-li les ofertes cinematogràfiques i televisives, però Carme Elias no abandonà mai el teatre. Algunes de les seves interpretacions més rellevants dels anys vuitanta les trobem als escenaris madrilenys: *Absalón*, de Calderón de la Barca; *La gata sobre el tejado de zinc*, de Tennessee Williams; o *Madame de Sade*, de Yukio Mishima. En aquesta dècada destaca també la col·laboració a Barcelona amb l'actor i director J. M. Flotats, en peces com *El dret d'escollir*, de Brian Clark; *Lorenzaccio*, d'Alfred de Musset; i *El misàntrop* de Molière.

L'activitat teatral va disminuir als anys noranta a favor del cinema i la televisió, però podem destacar igualment posades en escena a Madrid, València o Barcelona com són: *El hombre del destino*, de Bernard Shaw, al Teatro Español; *Casi una diosa*, de Jaume Salom, al Teatro Bellas Artes; *La doble inconstancia*, de Pierre de Marivaux, en el marc del Festival de Otoño de Madrid; o *Acreeedores*, d'August Strindberg, estrenada al Mercat de les Flors.

Amb la representació el 1999 d'*Els gegants de la muntanya* de Luigi Pirandello va començar una fructífera relació entre Carme Elias i el Teatre Nacional de Catalunya. Entre 1999 i 2018 participà en els següents muntatges: *La dama enamorada*, de Joan Puig i Ferrer; *Calígula*, d'Albert Camus; *El ventall de Lady Windermere*, d'Oscar Wilde; *La casa dels cors trencats*, de Bernard Shaw; *Fum*, de Josep Maria Miró; *Doña Rosita la soltera o el lenguaje de las flores*, de Federico García Lorca; *Purga*, de Sofi Oksanen; *Ricard III* de William Shakespeare; i *Temps salvatge*, de Josep Maria Miró.

En un retorn als clàssics, algunes de les peces a ressaltar de la primera dècada del segle XXI són: *La gaviota*, d'Anton Txekhov; *Edipo rey*, de Sòfocles, presentada al Festival Internacional de Teatre Clàssic de Mèrida; *El rey Lear*, de William Shakespeare; o *Prometeu*, d'Heiner Müller, en el qual Carme Elias interpretà el paper protagonista, tradicionalment representat per un home. És rellevant també d'aquesta època la seva tasca com a productora i intèrpret en l'estrena com a directora teatral d'Isabel Coixet, en l'adaptació de *84 Charing Cross Road*, d'Helene Hanff, un muntatge que va viatjar per tota Espanya. L'espectacle va guanyar el Premi al Millor Espectacle de Producció Valenciana de la Crítica Teatral de València el 2005.

A banda de la seva col·laboració amb el Teatre Nacional de Catalunya, a partir del 2010 també trobem sovint un vincle entre Carme Elias i el Teatre Akadèmia, per exemple: *Al galop!*, de Mark Hampton i Mary Louise Wilson, un monòleg en què l'actriu es posà a la pell del geni de la moda Diana Vreeland; *Caro maestro! Recordant Strehler*, de Ludovica Damiani i Guido Torlonia; i *Què va passar amb Bette Davis i Joan Crawford?* de Jean Marboeuf, amb Vicky Peña. Als escenaris madrilenys, cal destacar la posada en escena el 2011 a les Naves del Español de *Purgatorio*, d'Ariel Dorfman, amb Viggo Mortensen.

Pel que fa al cinema, debutà el 1978 amb la pel·lícula *L'orgia*, de Francesc Bellmunt. Més endavant va assumir papers rellevants en pel·lícules espanyoles com: *Stico* (Jaime de Armiñán, 1985), *El rey pasmado* (Imanol Uribe, 1991) i, especialment, en *La flor de mi secreto* (Pedro Almodóvar, 1995), *Los aires difíciles* (Gerardo Herrero, 2006) i *Camino* (Javier Fesser, 2008), per la qual va obtenir el Premi Goya a la millor actriu.

En el cinema català participà en projectes com l'èpica catalana *Victòria! La gran aventura d'un poble* (Antoni Ribas, 1983), *El pont de Varsòvia* (Pere Portabella, 1989), per la qual va rebre el Premi de Cinematografia de la Generalitat de Catalunya, *Morir (o no)* (Ventura Pons, 2000) o *Germanes de sang* (Ricard Reguant, 2001).

Malgrat que a partir del 2010 es redueix la seva producció cinematogràfica, encara podem posar en relleu aclamades representacions com les de *La distancia más larga* (Claudia Pinto, 2013), *Quien te cantará* (Carlos Vermut, 2018) o *Las consecuencias* (Claudia Pinto, 2021).

Paral·lelament, realitzà diverses labors de doblatge d'actrius com Nastassja Kinski, Daryl Hannah, Sigourney Weaver o Demi Moore.

La seva popularitat, tanmateix, procedeix principalment de la televisió. En la dècada dels setanta i principis dels vuitanta actuà en diverses obres teatrals per a televisió, especialment al programa *Estudio 1*. El 1983 intervingué a la sèrie *Anillos de oro*, de Pedro Masó, i a *El jardín de Venus*, de José María Forqué; i un any després va esdevenir presentadora al programa *Y, sin embargo, te quiero*. El 1986 protagonitzà *Turno de oficio*, dirigida per Antonio Mercero. Deu anys després, reprenqué el paper a la seqüela *Turno de oficio: 10 años después* (1996), produïda ara per l'actor Juan Luis Galiardo i dirigida en part, amb Manolo Matji, per Juan Echanove.

Durant els anys vuitanta i noranta va aparèixer sovint a sèries de televisió espanyoles (*Pepe Carvalho*, *Phillipe di Monte*, *Hasta luego, cocodrilo*, *Señor alcalde*, etc.) i catalanes (*Arnau*, *Dones d'aigua*). Dins de la seva fructífera relació amb Televisión Espanyola, ja entrat el nou mil·lenni participà a *Herederos*, i en altres sèries d'Antena 3 (*Antivicio*, *Gavilanes*) i Televisió de

Catalunya (*Mirall trencat, Mar de fons*). Participà també en capítols concrets d'altres conegudes sèries com *7 vidas, Majoria absoluta, La Riera o Cites*.

La seva trajectòria com a actriu ha estat sovint reconeguda amb premis i guardons, tant als escenaris com davant de la càmera. Entre altres, ha obtingut el TP d'Or (1988), el Premi Memorial Margarida Xirgu (1988), el Premi de Cinematografia de la Generalitat de Catalunya (1991), el Premi de la Unión de Actores y Actrices (1993, 2003 i 2008), el Premi Butaca (2007 i 2009), el Premi Sant Jordi de Cinematografia (2008) o el Premi Goya (2008).

El 2016, la Mostra de Cinema Llatinoamericà de Catalunya li va atorgar el Premi Jordi Dauder a la Creativitat. I el 2019, l'Acadèmia del Cinema Català la nomenà membre d'honor, atorgant-li el 2021 el Premi Gaudí d'Honor.

El 2022 va ser guardonada amb el premi especial del Brain Film Fest al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB). Elias va aprofitar el discurs d'agraïment per explicar la seva situació personal i fer públic que pateix la malaltia d'Alzheimer.

També el 2022 va rebre la Creu de Sant Jordi, una de les més altes distincions de la Generalitat de Catalunya.

2.3 Història arxivística

La documentació arriba en caixes de cartró i plàstic de diferents mides. La premsa es troba desordenada i en moltes ocasions completa (el diari o la revista sencera, en lloc de la notícia específica que fa referència al fons). Les fotografies antigues també estan desordenades, per exemple, les imatges d'un únic espectacle s'han trobat distribuïdes per totes les caixes.

La documentació i les fotografies més recents es trobaven més ben organitzades i sovint hi havia carpetes monotèmiques d'un espectacle (tot i que sempre s'ha trobat quelcom a la carpeta que no pertocava i a la inversa, s'han trobat documents relatius a l'espectacle en altres carpetes o caixes).

La tria i organització de la documentació s'ha fet seguint els criteris de catalogació de Fons Personals del Museu, així com tenint en compte les característiques particulars del fons.

2.4 Dades sobre l'ingrés

Data d'entrada: abril 2022.

Persona transmissora: Joan Elias i Boada.

Víncle o lligam amb el productor: germà de Carme Elias i Boada.

Fórmula jurídica d'ingrés: donació.

3. Àrea de contingut i estructura

3.1 Abast i contingut

El fons de Carme Elias presenta una àmplia representació documental de la seva activitat professional com a actriu. Principalment, es conserven programes de mà, dossiers i reculls de premsa i fotografies en relació amb la seva carrera teatral (ca. 1969-2019). A més, també hi ha una mostra de documentació en relació amb la seva activitat televisiva i cinematogràfica (especialment, premsa i fotografies).

Es conserva també una àmplia col·lecció de retrats de l'actriu en diferents moments de la seva carrera; certa informació relativa als diferents guardons que ha rebut i un bon nombre d'entrevistes i aparicions en premsa, no necessàriament relacionades a un únic espectacle.

Finalment, a mode de curiositat o elements singulars, el fons conté alguns figurins, vinyetes, fotografies de gran format i cartells, així com la versió en vinil de l'òpera-rock *Granja Animal*.

3.2 Informació sobre avaluació, tria

El fons s'ha tractat segons la política de fons personals del Museu. Es conserva tot allò en referència i relació amb l'activitat professional de Carme Elias i s'eliminen els duplicats d'acord amb la Política de Desenvolupament de les Col·leccions del MAE.

Els diaris i revistes conservats han estat tractats per recollir únicament aquella informació en relació amb l'actriu, i la resta s'ha eliminat. De la mateixa manera, s'han eliminat els duplicats –especialment aquells en mal estat. La premsa que no fa referència directa a l'actriu, ha estat descartada i es retorna a la família Elias.

Pel que fa a programes de mà, en la catalogació s'ha comprovat si es tractava d'un exemplar que ja constava en les col·leccions del Museu. De ser així, s'ha conservat únicament una còpia.

Les fotografies duplicades –cas habitual en els retrats– són retornades a la família. En el cas de les fotografies descartades, bé pel seu caràcter familiar i personal, bé perquè s'ha fet una selecció de la sèrie conservada, també es retornen.

De la mateixa manera, es retornen documents d'altres formats que no tenen relació directa rellevant amb l'actriu.

3.3 Incrementes

No es preveuen.

3.4 Sistema d'organització

1. ACTIVITAT PERSONAL I FAMILIAR

- 1.1. Documentació laboral (contractes, jubilació, etc.).
- 1.2. Documentació personal i familiar: records personals.

2. ACTIVITAT PROFESSIONAL COM A INTÈRPRET

- 2.1. Escena.
  - 2.1.1. Poesia.
- 2.2. Televisió.
- 2.3. Cinema.

3. COL·LABORACIONS

- 3.1. En mitjans de comunicació.
- 3.2. Inauguracions, discursos, trobades, presentacions de llibres, etc.

4. REONEIXEMENT I CRÍTICA

- 4.1. Entrevistes i articles de premsa.
- 4.2. Premis i nomenaments.
- 4.3. Obsequis i dedicatòries.

5. FOTOGRAFIES (no vinculades a un espectacle)

4. Àrea de condicions d'ús i accés

4.1 Condicions d'accés

Normativa del fons de reserva.

4.2 Condicions de reproducció

Autoritzada si hi ha finalitat no lucrativa, bé docent o investigadora.

En cas de voler-ne un ús comercial, cal consultar-ho amb el Museu de les Arts Escèniques i/o l'autor del document concret.

4.3 Llengües i escriptures dels documents

Català, castellà, anglès i francès.

4.4 Característiques físiques i requeriments tècnics

La documentació en general (dossiers, guions, anotacions, etc.), els programes de mà, la premsa i les fotografies (negatius, diapositives, etc.) es conserven en sobres, dins les caixes que conformen el fons personal. Es procura no conservar formats diferents en un sol sobre, tot i que es prioritza la unitat del conjunt en les ocasions en què hi ha poc material relacionat amb un espectacle.

Els únics documents que per la seva idiosincràsia es conserven separats del conjunt del fons personal són els figurins, la vinyeta artística, els cartells i els documents d'arxiu i les fotografies de gran format, que es conserven en la seva col·lecció pertinent, amb altres documents del mateix format.

L'estat de conservació dels documents és generalment bo o molt bo, exceptuant alguns retalls de premsa i fotografies antigues que tenen un estat de conservació regular. Cap document presenta un risc greu de preservació.

4.5 Instruments de descripció

Inventari.

5. Àrea de documentació relacionada

5.1 Existència i localització dels originals

Centre de Documentació i Museu de les Arts Escèniques.

5.2 Documentació relacionada

Fons i documents al MAE:

Fons personals: Rosa Novell, Hermann Bonnín, Josep Montanyès, Ernest Serrahima, Mary Santpere, María Araujo, Pilar Aymerich i Colita.

Arxiu administratiu de l'Institut del Teatre.

Hemeroteca digital.

6. Àrea de notes

6.1 Notes

Incidències sobrevingudes al procés: sense incidències.

7. Àrea de control de la descripció

7.1 Autoria i data/es

Laura Ars Ricart

7.2 Fonts

La pròpia unitat de descripció.

7.3 Regles i convencions

[Nodac.](#)